

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ε΄ ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 48 /2021

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου Θεολογία Γναρδέλλη, Σύμβουλο, και τα μέλη Μαρία Ζέρβα και Κωνσταντίνο Δήμου, Παρέδρους.

Συνήλθε στις 25 Ιανουαρίου 2021, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα του σχεδίου της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ Τ.Κ. ΟΜΟΛΙΟΥ», συμβατικής δαπάνης 309.844,76 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. (384.207,50 ευρώ με Φ.Π.Α.). Ο φάκελος με τα συμπληρωματικά στοιχεία της υπόθεσης, τα οποία ζητήθηκαν με την 738/2020 αναβλητική Πράξη του παρόντος Κλιμακίου, υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 28 Δεκεμβρίου 2020 (αριθ. πρωτ. Ε.Σ. 63779), με το 345211/4.12.2020 έγγραφο του Διευθυντή Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Άκουσε την εισήγηση του Παρέδρου Κωνσταντίνου Δήμου.

Σκέφθηκε κατά τον νόμο

και έκρινε ως ακολούθως

1. Το σχέδιο της 1ης συμπληρωματικής σύμβασης του ως άνω έργου, που, ως παρακολούθημα του αντικειμένου της, ελεγχθείσας με την 706/2019 Πράξη του παρόντος Κλιμακίου, αρχικής σύμβασης, υπάγεται σε προσυμβατικό έλεγχο ανεξαρτήτως του ύψους της δαπάνης της (Ε.Σ. Τμ. Μείζ. – 7μελούς Σύνθ. 513, 3463/2012, VI Τμ. 707/2010, 2440/2012), παραδεκτώσ επανεισάγεται ενώπιον του Κλιμακίου για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 324, 353 και 383 του ν.4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (Α΄ 127/29.6.2020), μετά την εκτέλεση όσων διατάχθηκαν με την 738/2020 αναβλητική Πράξη του Κλιμακίου τούτου. Επισημαίνεται ότι δεν υποβλήθηκαν στοιχεία της διαδικασίας ελέγχου νομιμότητάς της 860/26.8.2020 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της

Φ.834/2020

Περιφέρειας Θεσσαλίας από τον αρμόδιο Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με τα άρθρα 225 και 238 του ν.3852/2010 (Α' 87), καίτοι η σύναψη της συγκεκριμένης συμπληρωματικής σύμβασης έχει ως αντικείμενο την ανάθεση εργασιών, το τίμημα των οποίων υπερβαίνει, κατά τις ως άνω διατάξεις, το ποσό των 60.000,00 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α..

2. Από τις διατάξεις των άρθρων 132 παρ. 1 περ. γ και 156 παρ. 1 του ν.4412/2016 συνάγεται ότι η τροποποίηση μιας δημόσιας σύμβασης έργου είναι επιτρεπτή, όταν σωρευτικά δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης, η ενδεχόμενη αύξηση που επιφέρει δεν υπερβαίνει το 50% της αρχικής σύμβασης και η τροποποίηση οφείλεται σε περιστάσεις που δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή. Επομένως, ως προς την τελευταία προϋπόθεση, όπως με ευρύτερη διατύπωση προβλέπεται στο άρθρο 132, αναπτύσσεται δε και στο άρθρο 156, απαιτείται, σε περίπτωση που η τροποποίηση συνίσταται σε συμπληρωματικές ως προς τον προσδιορισμό του αρχικού έργου και τη σύναψη της αρχικής σύμβασης εργασίες - δηλαδή που είτε εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες στο συμβατικό τιμολόγιο και τον προϋπολογισμό (πρόσθετες ή υπερσυμβατικές εργασίες), είτε δεν προβλέπονται καθόλου ή προβλέπονται μεν, αλλά εκτελούνται με διαφορετικό τρόπο (νέες εργασίες) - αυτές (οι εργασίες) να οφείλονται σε απρόβλεπτες περιστάσεις.

3. Περαιτέρω, όπως και κατά το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς γινόταν παγίως δεκτό, ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται τα αιφνίδια εκείνα πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στον χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και τα οποία, παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, ώστε να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την ήδη συναφθείσα σύμβαση. Οι περιστάσεις αυτές, που επικαλείται και οφείλει να αποδεικνύει, ως φέρουσα το σχετικό βάρος απόδειξης, η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση του απρόβλεπτου, δεν πρέπει να απορρέουν από δική της ευθύνη ή από έλλειψη επιμέλειας.

4. Εξάλλου, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες», οφειλόμενες σε απρόβλεπτα γεγονότα, εκείνες που αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του με υλικά ή μεθόδους μη προδιαγραφόμενες στα οικεία συμβατικά τεύχη, διότι θεωρείται ανεπίτρεπτη εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου,

καθόσον δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά την υποβολή της προσφοράς τους και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου (Ε.Σ. Τμ. Μείζ. - Επτ. Σύνθ. 343/2019, 1317, 983/2018, 1146, 682/2017, 2229, 410/2016, 6023, 5247/2015, 4001, 3998/2013, 3205, 3030/2011, VI Τμ. 1297/2019, 1884, 1011, 50/2018, 1343, 27/2017, 5002/2013, πρβλ. ΔΕΕ απόφαση της 27.10.2011, C-601/2010, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας). Ωστόσο, δεν συνιστούν ανεπίτρεπτη μεταβολή του φυσικού αντικειμένου του έργου οι τροποποιήσεις που επιβάλλονται από απρόβλεπτες περιστάσεις, εφόσον κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την αντιμετώπιση των περιστάσεων αυτών και δεν μεταβάλλουν τον λειτουργικό προορισμό του αρχικού έργου (Ε.Σ. Τμ. Μείζ. - Επτ. Σύνθ. 1378/2017, 4483/2013).

5. Τέλος, η απόφαση του αρμόδιου οργάνου περί προσφυγής στην ανωτέρω διαδικασία ανάθεσης πρέπει, ως εκ της φύσης της, να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος νομιμότητάς της από το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Σ. Τμ. Μείζ. - Επτ. Σύνθ. 343/2019, 1378/2017, 410/2016, 5247/2015, 506/2014).

6. Στην κοινή απόφαση (Κ.Υ.Α.) των υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής 36259/1757/Ε103/2010 «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές κλπ» (Β' 1312), ορίζεται, στο άρθρο 3, ότι: «Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης νοούνται ως: 1."Απόβλητα από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)", κάθε υλικό ή αντικείμενο από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις που θεωρείται ως απόβλητο κατά την έννοια του άρθρου 2 (στοιχείο α) της υπ' αριθ. 50910/2003 (ΦΕΚ Β' 1909) κοινής υπουργικής απόφασης σε συνδυασμό με την παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν.2939/2001 και περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι του άρθρου 17 της παρούσας απόφασης (...) 7."Διαχείριση ΑΕΚΚ" η συλλογή, μεταφορά, μεταφόρτωση, προσωρινή αποθήκευση, αξιοποίηση και διάθεση των ΑΕΚΚ, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών και της αποκατάστασης των χώρων αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, αξιοποίησης και διάθεσης των ΑΕΚΚ μετά την παύση λειτουργίας τους. 8."Εναλλακτική διαχείριση", οι εργασίες συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης, επαναχρησιμοποίησης, επεξεργασίας και αξιοποίησης των ΑΕΚΚ, ώστε με την επαναχρησιμοποίηση ή αξιοποίησή τους να επιστρέφουν στο ρεύμα της αγοράς ή να προωθούνται σε άλλες χρήσεις... 21."Διαχειριστές ΑΕΚΚ" είναι οι ανάδοχοι των δημόσιων ή ιδιωτικών έργων (κατασκευαστές, εργολήπτες τεχνικών και οικοδομικών έργων, φορείς εκμίσθωσης

εξοπλισμού και παροχής υπηρεσιών προσωρινής αποθήκευσης, συλλογής και μεταφοράς των ΑΕΚΚ) ή ο κύριος του έργου εφόσον δεν έχει αναθέσει το έργο σε ανάδοχο», στο άρθρο 7, ότι: «1. (...) 2. Πριν από την έναρξη των οικοδομικών εργασιών ή των έργων τεχνικών υποδομών, οι διαχειριστές ΑΕΚΚ υποχρεούνται να υποβάλλουν Στοιχεία για τη Διαχείριση των Αποβλήτων (ΣΔΑ) που θα παραχθούν από τη δραστηριότητα τους, παρέχοντας πληροφορίες τουλάχιστον για: το όνομα και τη διεύθυνση του διαχειριστή, τον τόπο και τη δραστηριότητα προέλευσης των αποβλήτων, τον κύριο του έργου. τη συνολική ποσότητα κατ' όγκο (κ.ο.) ή κατά βάρος (κ.β.) των αποβλήτων που εκτιμάται ότι θα παραχθεί από την υλοποίηση του έργου, τις ποσότητες κ.ο ή κ.β. ανά κατηγορία αποβλήτων που εκτιμάται ότι θα παραχθούν, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων, εκτίμηση της ποσότητας και του τύπου των υλικών που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν από το διαχειριστή. εκτίμηση της ποσότητας των υλικών που θα οδηγηθούν προς ανακύκλωση-αξιοποίηση, εκτίμηση της ποσότητας των καταλοίπων για υγειονομική ταφή, επικυρωμένο αντίγραφο της σύμβασης του διαχειριστή με εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΕΚΚ ή υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή ότι θα συνεργασθεί με εγκεκριμένο σύστημα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων που θα παραχθούν από το έργο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης. 3. Ειδικότερες υποχρεώσεις των διαχειριστών ΑΕΚΚ: α) Ως προς τα ιδιωτικά έργα (...) β) Ως προς τα δημόσια έργα: β.1) Η διαχείριση της περίσσειας υλικών εκσκαφών που προέρχονται από δημόσια έργα: - είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων του έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, - είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην σύμβαση ανάθεσης του έργου β. 2) Η διαχείριση των αποβλήτων κατασκευής ή κατεδάφισης έργων τεχνικών υποδομών ή κτιριακών έργων που προέρχονται από δημόσια έργα: - είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων του έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, - είτε περιλαμβάνεται ως όρος στην σύμβαση ανάθεσης του έργου, β. 3) Ο διαχειριστής των αποβλήτων κατασκευής ή κατεδάφισης έργων τεχνικών υποδομών ή κτιριακών έργων μετά από την αποπεράτωση των εργασιών διαχείρισής τους οφείλει να καταθέτει στην Υπηρεσία που επιβλέπει το έργο βεβαίωση παραλαβής των αποβλήτων από εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης, όπως προβλέπεται στην παρ. 3, (εδ. α. 3) του παρόντος άρθρου.....» και, στο άρθρο 8, ότι: «1. Η εναλλακτική διαχείριση των ΑΕΚΚ διέπεται από τις γενικές αρχές εναλλακτικής διαχείρισης του άρθρου 4 του ν. 2939/2001. 2.1. Οι διαχειριστές

των ΑΕΚΚ υποχρεούνται να οργανώνουν ατομικά ή συλλογικά συστήματα ή να συμμετέχουν σε συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων που παράγονται από τη δραστηριότητα τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 17 του ν.2939/2001, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 3854/2010 και σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση. 2.2. Οι διαχειριστές ΑΕΚΚ προωθούν κατ' εφαρμογή του προγράμματος εναλλακτικής διαχείρισης ΑΕΚΚ την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης, με την οργάνωση συστημάτων συλλογής, προσωρινής αποθήκευσης, μεταφοράς, ανάκτησης και αξιοποίησης των υλικών εκσκαφών κατασκευών και κατεδαφίσεων, τηρουμένων των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των μη επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και συστημάτων επαναχρησιμοποίησης των δυνάμενων να αξιοποιηθούν υλικών. 3. Τα συστήματα αποβλέπουν ειδικότερα: α) στη συλλογή των ΑΕΚΚ από τα εργοτάξια ή τους χώρους που παράγονται προκειμένου να διοχετεύονται προς τις πλέον ενδεδειγμένες λύσεις εναλλακτικής διαχείρισης β) στην επαναχρησιμοποίηση ή στην αξιοποίηση συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης των συλλεγόμενων υλικών, γ) στη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που αναφέρονται σε θέματα: γ.1) προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών και των εργαζομένων στο σύστημα, γ.2) προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικού και εμπορικού απορρήτου, γ.3) αποφυγής εμποδίων στο εμπόριο ή στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό για τα εισαγόμενα προϊόντα 3.1. Η οργάνωση των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης γίνεται από τους διαχειριστές ΑΕΚΚ α) ατομικά από τους ίδιους ή β) συλλογικά, με τη συμμετοχή τους σε εγκεκριμένα συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης οποιασδήποτε νομικής μορφής, όπως εταιρίες (Α.Ε. - Ε.Π.Ε., συνεταιρικούς, κοινοπραξίες κλπ.) 3.2. Για την οργάνωση κάθε ατομικού ή συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης απαιτείται η χορήγηση έγκρισης από τον ΕΟΕΔΣΑΠ. Ειδικότερα: 3.2.1. Ατομικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης... 3.2.2. Συστήματα Συλλογικής Εναλλακτικής Διαχείρισης α) Για την έγκριση κάθε συστήματος συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης απαιτείται οι διαχειριστές: α.1) να καταθέσουν στον ΕΟΕΔΣΑΠ φάκελο με μελέτη ή και στοιχεία που περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα II Β της παρούσας απόφασης, από τον οποίο: - να αποδεικνύεται ότι το σύστημα διαθέτει την απαιτούμενη τεχνική και οικονομική υποδομή για την εφαρμογή του και ότι ανταποκρίνεται στους όρους της παρ. 3.γ. - να προσδιορίζεται το ποσό της χρηματικής εισφοράς που καταβάλλουν στο σύστημα οι συμμετέχοντες διαχειριστές και ενδεχομένως οι λοιποί οικονομικοί παράγοντες εφόσον

συμμετέχουν στο σύστημα, με κριτήριο κυρίως τον όγκο, το βάρος και το είδος των ΑΕΚΚ - να καθορίζονται οι στόχοι και οι μέθοδοι εναλλακτικής διαχείρισης. Ειδική πρόβλεψη απαιτείται για τα νησιά και τις απομακρυσμένες περιοχές - να αποδεικνύεται η συνεργασία του συστήματος με τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και αξιοποίησης των ΑΕΚΚ. α.2) να διασφαλίζουν τη δυνατότητα συμμετοχής στο σύστημα των ενδιαφερομένων διαχειριστών και λοιπών οικονομικών παραγόντων, που εκπληρώνουν τους όρους και τις προϋποθέσεις του συστήματος. α.3) να καταβάλλουν στην αρμόδια αρχή σχετικό ανταποδοτικό τέλος το ύψος του οποίου προσδιορίζεται με την υπ' αριθ. 104826/2004 κοινή υπουργική απόφαση. Το ποσό του ανταποδοτικού τέλους αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από εισήγηση του ΕΟΕΔΣΑΠ με κριτήριο την έκταση του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης. β) Όροι συμμετοχής στο σύστημα: β.1) Οι διαχειριστές εφόσον δεν έχουν οργανώσει εγκεκριμένο σύστημα ατομικής εναλλακτικής διαχείρισης, σύμφωνα με τους όρους της παρ. 3.2.1., συνεργάζονται υποχρεωτικά με εγκεκριμένα συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης. β.2) Η συνεργασία με το εγκεκριμένο συλλογικό σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης συνοδεύεται από την καταβολή εκ μέρους του ενδιαφερόμενου διαχειριστή χρηματικής εισφοράς, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται στον εγκεκριμένο φάκελο του συστήματος 4. ...». Όπως συνάγεται από τις ανωτέρω διατάξεις, σε περίπτωση που οι διαχειριστές ΑΕΕΚ συνεργάζονται με εγκεκριμένο συλλογικό σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, οφείλουν μεταξύ άλλων να καταβάλλουν χρηματική εισφορά για τη συμμετοχή τους στο σύστημα, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται στον εγκεκριμένο φάκελο του συστήματος και σε κάθε περίπτωση υπολογίζεται με κριτήρια κυρίως τον όγκο, το βάρος και το είδος των ΑΕΚΚ. Εξάλλου, όπως ορίζεται στους ΓΕΝΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ της υπ' αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για δημόσιες συμβάσεις έργων» (Β' 1746), που «εφαρμόζεται υποχρεωτικά στις δημόσιες συμβάσεις έργων του ν. 4412/2016 για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας σύμβασης έργου, όπως καθορίζεται στο άρθρο 6 του ν. 4412/2016 και κατά τη σύνταξη των προϋπολογισμών δημοσίων έργων όπως προσδιορίζεται στις περιπτώσεις (στ), (θ) και (ι) της παρ. 7 του άρθρου 53» και αφορά, μεταξύ άλλων, στα έργα οδοποιίας, «Σύμφωνα με τα παραπάνω, με τις τιμές μονάδας του παρόντος Τιμολογίου προκύπτει το προϋπολογιζόμενο άμεσο κόστος του Έργου, δηλαδή το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών και λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του

Έργου. Στις τιμές μονάδος αυτές, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιλαμβάνονται τα κάτωθι: ... Το κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους, των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ), όπως αυτά καθορίζονται στην ΚΥΑ 36259/1757/ /Ε103/2010 (ΦΕΚ 1312Β/2010) και εξειδικεύονται με την εγκύκλιο αρ. πρωτ. 4834/25-1-2013 του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, δεν περιλαμβάνεται στις αντίστοιχες τιμές του τιμολογίου. Ως “κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους” νοείται το κόστος χρήσης του συγκεκριμένου χώρου από την παράδοση των υλικών αυτών και την επέκεινα διαχείρισή τους ...».

7. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

7.1. Με την 706/2019 Πράξη του Κλιμακίου τούτου κρίθηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της σύμβασης για την εκτέλεση του έργου «ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ Τ.Κ. ΟΜΟΛΙΟΥ», ποσού 1.043.585,50 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. (1.294.046,02 ευρώ με Φ.Π.Α.), μεταξύ της Περιφέρειας Θεσσαλίας και της εταιρείας με την επωνυμία ... και το διακριτικό τίτλο ..., η οποία αναδείχθηκε ανάδοχος (με μέση προσφερόμενη έκπτωση 62,78%) κατά τη σχετικώς διενεργηθείσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4412/2016, διαγωνιστική διαδικασία. Στις 4.10.2019 συνήφθη μεταξύ των ως άνω φορέων η σχετική σύμβαση, διάρκειας δώδεκα (12) μηνών από την υπογραφή της (ήτοι έως 3.10.2020), η οποία έχει παραταθεί με τη 246959/24.9.2020 απόφαση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Θεσσαλίας έως τις 4.5.2021, χωρίς αναθεώρηση και χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου. Το εν λόγω έργο εκτελείται από την Περιφέρεια Θεσσαλίας και χρηματοδοτείται από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του Υπουργείου Εσωτερικών και, ειδικότερα, μέσω του Προγράμματος ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι, δυνάμει προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Θεσσαλίας και της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) Αγιάς, που υποβλήθηκε στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (κρίθηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της με την 238/2019 Πράξη του Κλιμακίου τούτου). Αντικείμενο της εργολαβίας αυτής είναι η εκτέλεση εργασιών κατασκευής του δικτύου ύδρευσης και του δικτύου αποχέτευσης λυμάτων του οικισμού Ομολίου του Δήμου Αγιάς.

7.2. Ειδικότερα, ο αρχικός σχεδιασμός του έργου προέβλεπε την εκτέλεση χωματουργικών εργασιών (εκσκαφές, επιχώσεις, μεταφορές προϊόντων εκσκαφής) για την κατασκευή του δικτύου αποχέτευσης και του δικτύου ύδρευσης, την τοποθέτηση σωληνώσεων αποχέτευσης (3900μ Φ200 Σ41, 300μ Φ250 Σ41, 315μ Φ315 Σ41, 1424μ Φ355 Σ41 και 6520μ Φ160 HDPE PN16atm), την τοποθέτηση σωληνώσεων ύδρευσης

(1750m HDPE Φ63 PN 10atm, 730m HDPE Φ75 PN 10atm, 1745m HDPE Φ90 PN 10atm και 2230m HDPE Φ110 PN 10atm), την κατασκευή φρεατίων αποχέτευσης (κεντρικών και πεζοδρομίου), την κατασκευή συνδέσεων αποχέτευσης (κεντρικός αγωγός προς οικίες) και συνδέσεων ύδρευσης (από διανομέα προς φρεάτιο πεζοδρομίου) και την κατασκευή 2 προκατασκευασμένων αντλιοστασίων με τον απαραίτητο μηχανολογικό εξοπλισμό.

7.3. Σχετικά με τα προϊόντα των εκσκαφών, στο άρθρο 2.1. της οικ. 199598/26-05-2011 Κ.Υ.Α. (ΑΔΑ: 4ΑΘΑ0-4) Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων σχετικά με την «Ανανέωση, τροποποίηση και κωδικοποίηση των περιβαλλοντικών όρων που έχουν επιβληθεί με την υπ' αρ. 4792/3.12.2003 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας για το έργο: Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων και βιολογικού καθαρισμού αστικών λυμάτων Στομίου του Δήμου Ευρυμενών (νυν Δήμος Αγιάς), στο Νομό Λάρισας», στον Δήμο Αγιάς της Π.Ε. Λάρισας, Περιφέρειας Θεσσαλίας, ορίζεται ότι: «2.1 (...) Τα προϊόντα εκσκαφών που θα προκύψουν να χρησιμοποιηθούν για την επανεπίχωση αυτών, καθώς και για την διαμόρφωση επιφανειών μέσα στο γήπεδο. Απαγορεύεται η απόρριψη υλικών κατασκευής και περίσσειας υλικών εκσκαφής σε επιφανειακούς αποδέκτες (κοίτες ρεμάτων κ.λ.π.) της περιοχής, σε δασικού χαρακτήρα εκτάσεις, καθώς και εντός προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 (πέραν της ζώνης κατάληψης του έργου). Τα πλεονάζοντα προϊόντα εκσκαφών να απορριφθούν σε κατάλληλους χώρους (π.χ. ανενεργά λατομεία, ΧΥΤΑ), ύστερα από άδεια της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος».

7.4. Επιπροσθέτως, στο περιγραφικό τιμολόγιο εργασιών υδραυλικών έργων της μελέτης προβλέπονται τα ακόλουθα: «ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ. Αντικείμενο του παρόντος τιμολογίου είναι ο καθορισμός τιμών μονάδος των εργασιών, που είναι απαραίτητες για την έντεχνη ολοκλήρωση του Έργου, όπως προδιαγράφεται στα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης που ορίζονται στη Διακήρυξη. 1. (...) 1.2 Οι δαπάνες προμηθείας των πάσης φύσεως, ενσωματωμένων και μη, κυρίων και βοηθητικών υλικών, μεταφοράς τους στις θέσεις εκτέλεσης των εργασιών (...). Ομοίως οι δαπάνες για την φορτοεκφόρτωση και μεταφορά (με την σταλία μεταφορικών μέσων) των πλεοναζόντων ή/και ακατάλληλων προϊόντων εκσκαφών και λοιπών υλικών, σε κατάλληλους χώρους απόρριψης, λαμβανομένων υπόψη των ισχυόντων Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ. και τους λοιπούς όρους δημοπράτησης. Το κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους, των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ), όπως αυτά καθορίζονται στην ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1312Β/2010) και

εξειδικεύονται με την Εγκύκλιο αρ. πρωτ. οικ 4834/25-1-2013 του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, δεν περιλαμβάνεται στις αντίστοιχες τιμές του τιμολογίου. Ως «κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους» νοείται το κόστος χρήσης του συγκεκριμένου χώρου από την παράδοση των υλικών αυτών και την επέκεινα διαχείρισή τους. 1.3 (...) Άρθρο Α.1-Α.2 Εκσκαφή ορυγμάτων υπογείων δικτύων σε έδαφος γαιώδες ή ημιβραχώδες. (...) 3.10.02 Με πλάτος πυθμένα έως 3,00 m, με την φόρτωση των προϊόντων εκσκαφής επί αυτοκινήτου, την σταλία του αυτοκινήτου και την μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση. (...) Άρθρο Α.3 Εκσκαφή θεμελίων τεχνικών έργων σε έδαφος γαιώδες-ημιβραχώδες. Εκσκαφή θεμελίων τεχνικών έργων σε έδαφος γαιώδες-ημιβραχώδες, χωρίς χρήση κρουστικού εξοπλισμού (δηλ. με υδραυλική σφύρα, αερόσφυρες κλπ), με την μεταφορά των προϊόντων εκσκαφών σε οποιαδήποτε απόσταση (...) Άρθρο Α.14 Καθαιρέσεις μεμονωμένων στοιχείων ή τμημάτων κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα. Καθαιρέσεις τμημάτων κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα (χωρίς πρόκληση ζημιών στο απομένον τμήμα), (...), με την φόρτωση και μεταφορά των προϊόντων καθαιρέσεων σε οποιαδήποτε απόσταση. (...) Άρθρο Β.6 Τυπικά φρεάτια αερεξαγωγού. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: (...) οι απαιτούμενες εκσκαφές με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικά μέσα ή χέρια) σε κάθε είδους εδάφη, με τις τυχόν απαιτούμενες αντιστηρίξεις των παρειών του ορύγματος, καθώς και η φορτοεκφόρτωση των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών και η μεταφορά τους σε οποιαδήποτε απόσταση. (...) Άρθρο Β.7-Β.8 Τυπικά φρεάτια εκκένωσης. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: (...) οι απαιτούμενες εκσκαφές με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικά μέσα ή χέρια) σε κάθε είδους εδάφη, με τις τυχόν απαιτούμενες αντιστηρίξεις των παρειών του ορύγματος, καθώς και η φορτοεκφόρτωση των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών και η μεταφορά τους σε οποιαδήποτε απόσταση. (...) Άρθρο Γ.11 Προκατασκευασμένα κυκλικά φρεάτια επίσκεψης αγωγών ακαθάρτων από σκυρόδεμα κατά ΕΛΟΤ EN 1917, εντός κατοικημένων περιοχών. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: (...) Η φόρτωση και μεταφορά προς απόθεση των προϊόντων εκσκαφών σε οποιαδήποτε απόσταση (...) Άρθρο Γ.21 Αντικατάσταση φρεατίου ύδρευσης. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α. (...) δ. Η φόρτωση και μεταφορά των μάζων σε οποιαδήποτε απόσταση. ε. (...) Άρθρο Γ.22 Επισκευή φρεατίου παροχής ύδρευσης. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α. (...) δ. Η φόρτωση και μεταφορά των μάζων σε οποιαδήποτε απόσταση και ο πλήρης καθαρισμός του χώρου της επέμβασης. (...) Άρθρο Γ.23 Επισκευή φρεατίου ΟΚΩ. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α. (...)

δ. Η φόρτωση και μεταφορά των μπάζων σε οποιαδήποτε απόσταση. (...) και Άρθρο Γ.28-Γ29 Τοποθέτηση πολλαπλού διανομέα Φ63 επί υπάρχοντος αγωγού για την εγκατάσταση παροχών ύδρευσης. (...) Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται: α. (...) γ. Η φορτοεκφόρτωση και μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση των προϊόντων αποξηλώσεων και εκσκαφών. δ. (...)».

7.5. Εξάλλου, στο άρθρο 2^ο της Γενικής και Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων προβλέπεται ότι: «Πηγές προέλευσης υλικών δανείων (χωματουργικών έργων, τεχνικών, οδοστρωσίας και ασφαλικών Α. (...) Β. Θέσεις απόθεσης ακατάλληλων υλικών κατά την παραγωγή υλικών οδοστρωσίας, τεχνικών κλπ, μη χρησίμων προϊόντων κατεδάφισης ή υλικών που πλεονάζουν. Τα προϊόντα που προκύπτουν από τον καθαρισμό και την καθαίρεση των πάσης φύσεως κατασκευών, τα ακατάλληλα ή πλεονάζοντα για κατασκευή επιχωμάτων προϊόντα εκσκαφής και τα λοιπά ακατάλληλα υλικά κάθε είδους, θα μεταφέρονται στους προβλεπόμενους χώρους οριστικής απόθεσης (από τη μελέτη και τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου). Τα τελικώς μη αξιοποιήσιμα προϊόντα θα συγκεντρώνονται και θα προωθούνται προς οριστική απόθεση, με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του αναδόχου, στους προβλεπόμενους αποθεσιοθαλάμους, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην Προδιαγραφή ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-02-05-00-00 (Διαχείριση υλικών από εκσκαφές και αξιοποίηση αποθεσιοθαλάμων), στην οποία καθορίζεται και η προσωρινή απόθεση των προϊόντων. Η εναπόθεση των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών θα γίνεται με γνώμονα την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στους χώρους απόθεσης και, ως ορίζονται στις αντίστοιχες ισχύουσες ΕΤΕΠ και ΠΕΤΕΠ της γενικής κατηγορίας 02. ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ, (...)».

7.6. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι, ενώ συμπεριλήφθηκε στις προαναφερθείσες τιμές του τιμολογίου μελέτης η δαπάνη του κόστους μεταφοράς των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφών και των προϊόντων καθαιρέσεων, δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτές ρητά το κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους, των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ). Ειδικά για το κόστος αυτό δεν προβλέφθηκε κάποιο ειδικό άρθρο του τιμολογίου, αλλά ούτε και καθορίστηκε στα λοιπά συμβατικά τεύχη ο τελικά βαρυνόμενος με το κόστος ή τυχόν διαδικασία επιμέτρησης και απολογιστικής καταβολής της σχετικής δαπάνης.

7.7. Κατά την εκπόνηση της μελέτης εφαρμογής - αποτύπωσης κατασκευής του αγωγού διάθεσης (αποδέκτης) διατομής Φ355 της αρχικής μελέτης, η όδευση του οποίου άρχισε από τον Βιολογικό Καθαρισμό του οικισμού Στομίου Δ. Αγίας και

κατέληγε στον Πηνειό ποταμό, συνολικού μήκος 1,424,00μ., διαπιστώθηκε η μη λειτουργικότητά του με δίκτυο βαρύτητας. Για τον λόγο αυτό τροποποιήθηκε ο αποδέκτης του βιολογικού καθαρισμού και επιλέχθηκε ως νέος αποδέκτης το ρέμα «Αμπελίκ» που βρίσκεται πλησίον της εγκατάστασης του βιολογικού καθαρισμού του οικισμού Στομίου Δ. Αγιάς. Η τροποποίηση αυτή εγκρίθηκε με τη 2162/3.6.2020 (Δ' 357/30.06.2020) απόφαση του Περιφερειάρχη Θεσσαλίας, υπολογίστηκε εκ νέου το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης και επανασχεδιάστηκαν τα αρχικά σχέδια, σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα.

7.8. Ακολούθως, καταρτίστηκε ο 1^{ος} Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών του έργου, ο οποίος σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση συντάχθηκε για τη μερική τακτοποίηση των ποσοτήτων των εργασιών της σύμβασης, όπως αυτές προέκυψαν από την επιμέτρηση των εκτελεσθεισών εργασιών και την προμέτρηση των εργασιών που επρόκειτο να εκτελεστούν στη συνέχιση του έργου. Ειδικότερα, για την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών κατασκευής του δικτύου αποχέτευσης (σε χαλαρά εδάφη με κροκάλες) κρίθηκε απαραίτητη η χρήση μεταλλικών αντιστηρίξεων σε όλα τα βάθια εκσκαφής, με συνέπεια να προκληθεί αλλαγή στο πλάτος του ορύγματος και, σε συνδυασμό με τοπικές αλλαγές στο βάθος τοποθέτησης των αγωγών, να αυξηθούν οι ποσότητες στην ομάδα των χωματουργικών (A1, A2, A16, A17, A18, A21). Όπως διευκρινίζεται και στο 345211/4.12.2020 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων, ενώ είχε αρχικά υπολογιστεί 0,90μ. πλάτος εκσκαφής για το δίκτυο ακαθάρτων, αυτό τελικά διαμορφώθηκε σε 1,30μ. για πλάτος σωλήνα Φ200, 1,35μ. για πλάτος σωλήνα Φ250, 1,40μ. για πλάτος σωλήνα Φ315 και 1,00μ. για πλάτος σωλήνα Φ160 (το πλάτος εκσκαφής για το δίκτυο ύδρευσης παρέμεινε σταθερό στα 0,80μ.). Λόγω της μεταβολής αυτής, επήλθε αύξηση στην αρχικώς προμετρηθείσα ποσότητα προϊόντων εκσκαφής προς μεταφορά από 1.876ton σε 48.144,56ton. Επιπλέον, ενώ στην αρχική μελέτη λήφθηκε υπόψη για τον υπολογισμό του κόστους μεταφοράς απόσταση ακτίνας 20χλμ., τελικά προκρίθηκε, ως συμφερότερη τεχνικοοικονομικά λύση, μονάδα υποδοχής ΑΕΚΚ, που βρισκόταν σε απόσταση 42χλμ., με συνέπεια η καθαρή μεταφορά προϊόντων εκσκαφής να ανέλθει από 37.550 ton*χλμ. ($1.876,02\text{ton} \times 20\text{χλμ.} = 37.520,29\text{ton} \cdot \text{χλμ}$ και κατά προσέγγιση υπολογισμό της αναθέτουσας αρχής 37.550 ton*χλμ.) σε 1.059.180,32ton*χλμ. [$48.144\text{ton} \cdot (42\text{χλμ.} - 20\text{χλμ.})$]. Από την ποσότητα αυτή 304.000ton*χλμ. εντάχθηκαν στις ποσότητες της αρχικής σύμβασης και 750.000ton*χλμ. εντάχθηκαν στις ποσότητες της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης υπό το ΑΤ. 6 «Μεταφορά με αυτοκίνητο δια μέσω οδών

καλής βατότητας». Επιπροσθέτως, συντάχθηκε το 1^ο Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), στο οποίο, λόγω του μη συνυπολογισμού στις τιμές του αρχικού τιμολογίου της μελέτης του κόστους υποδοχής σε μονάδες επεξεργασίας ΑΕΚΚ, αυτό, υπολογιζόμενο σε 375.360,00 ευρώ (46.000ton X εισφορά 8,18), προστέθηκε ως Ν.Τ.4 «Κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους, των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ) (απόβλητα καθαιρέσεων – μικτά ρεύματα υλικών)» και συμπεριλήφθηκε στις δαπάνες της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης. Αντίστοιχα, με το ίδιο Πρωτόκολλο, καθώς κρίθηκε απαραίτητο για την ορθότερη αποκατάσταση των οδοστρωμάτων να συνταχθούν νέες τιμές για το φρεζάρισμα και την ολική αποκατάσταση των οδών, από τις οποίες πρόκειται να διέλθουν οι αγωγοί ομβρίων και ακαθάρτων, προστέθηκαν η Ν.Τ.5 «Απόξεση ασφαλτικού οδοστρώματος, σε βάθος έως 4cm», δαπάνης 4.259,98 ευρώ (4.057,10m² X 1,05), η Ν.Τ.6 «Ασφαλτική συγκολλητική επάλειψη», δαπάνης 1.703,96 ευρώ (4.057,10m² X 0,42), η Ν.Τ.7 «Ασφαλτική στρώση κυκλοφορίας συμπτκνωμένου πάχους 0,05m με χρήση κοινής ασφάλτου», δαπάνης 31.036,05 ευρώ (4.057,10m² X 7,85) και η Ν.Τ.8 «Μειωτική τιμή αποκατάστασης ασφαλτικών οδοστρωμάτων (Α9) από 10εκ. σε 5εκ. ασφαλτικού σκυροδέματος», δαπάνης -20.250,00 (2.500,00m² X - 8,10). Με την 860/26.8.2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Θεσσαλίας εγκρίθηκε, κατόπιν της από 22.7.2020 θετικής γνωμοδότησης του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ο ως άνω 1^{ος} Α.Π.Ε., ο οποίος συντάχθηκε με δαπάνη 1.294.046,02 ευρώ, σε ισοζύγιο σε σχέση με το ποσό της αρχικής σύμβασης, και η 1^η συμπληρωματική σύμβαση, με δαπάνη 384.207,50 ευρώ, με Φ.Π.Α., και υπέρβαση σε ποσοστό 29,69%, σε σχέση με την εγκεκριμένη δαπάνη της αρχικής σύμβασης.

8.1. Με δεδομένα τα ανωτέρω και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις σκέψεις 2-5 της παρούσας, το Κλιμάκιο κρίνει ότι οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή, εξ αιτίας των οποίων κατέστησαν αναγκαίες οι εργασίες που περιλαμβάνονται στην 1^η συμπληρωματική σύμβαση, δεν είναι απρόβλεπτες κατά την έννοια του νόμου και δεν δικαιολογούν τη σύναψη αυτής.

8.2. Ειδικότερα, ανεξαρτήτως της νομιμότητας της τροποποίησης του αρχικού σχεδιασμού του έργου ως προς την όδευση του αγωγού διάθεσης διατομής Φ355 της αρχικής μελέτης (μεταβολή του σημείου εκβολής του από τον Ποταμό Πηγειό στο ρέμα «Αμπελίκο») και ως προς τις απαιτήσεις πυροπροστασίας του οικισμού, οι δαπάνες των οποίων δεν βαρύνουν την ελεγχόμενη συμπληρωματική σύμβαση, η επιλογή της χρήσης

μεταλλικών αντιστηρίξεων σε όλα τα βάθη εκσκαφής του δικτύου ακαθάρτων (συνεπεία της οποίας μεταβλήθηκε σημαντικά το πλάτος των ορυγμάτων - από 1,30μ. έως 1,40μ. - και το βάθος τοποθέτησης των αγωγών και αυξήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι ποσότητες των προς μεταφορά προϊόντων εκσκαφής -από 1.876,02ton σε 48.144,56ton) και η ένταξη των εργασιών αυτών στο αντικείμενο του αρχικού έργου συνιστά ανεπίτρεπτη εκ των υστέρων μεταβολή και επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του, καθόσον αυτό, όπως οριοθετήθηκε με τη Διακήρυξη και την οικεία Τεχνική Έκθεση - Περιγραφή και αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας δημοπράτησης, αφορούσε σε εκσκαφές ορυγμάτων πλάτους 0,90μ. για το βαρυντικό και καταθλιπτικό δίκτυο ακαθάρτων. Στην αιτιολογική έκθεση του 1^{ου} Α.Π.Ε. δεν παρατίθεται αναλυτική αιτιολογία για τα απρόβλεπτα γεγονότα που επέβαλαν τη μεταβολή αυτή κατά την εκτέλεση του έργου, αλλά ούτε και προκύπτει οποιαδήποτε πλημμέλεια στην οριστική μελέτη και στις τεχνικές λύσεις που περιέχει, περιλαμβανόμενων της χωροθέτησης και του βάθους εκσκαφής των ορυγμάτων. Ο δε ανωτέρω, διακωλυτικός της σύναψης της ελεγχόμενης σύμβασης, λόγος, ως προς τις εργασίες αυτές, δεν αίρεται, ακόμα κι αν ήθελε υποθεθεί ότι οι ανωτέρω εργασίες από τη φύση τους δεν μπορούν να διαχωριστούν από το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης, ή ότι αυτές είναι αναγκαίες για την ολοκλήρωση και καλύτερη λειτουργία του έργου.

8.3. Ομοίως, δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 132 παρ. 1 και 156 παρ. 1 του ν.4412/2016 για τη σύναψη της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης και για τις εργασίες που αφορούν στο φρεζάρισμα και την ολική αποκατάσταση των οδών, από τις οποίες πρόκειται να διέλθουν οι αγωγοί ομβρίων και ακαθάρτων, καθώς δεν αιτιολογείται η επιγενόμενη ανάγκη που επέβαλε τη μείωση του πάχους αποκατάστασης των ασφαλικών οδοστρωμάτων από 10εκ. σε 5εκ. ασφαλικού σκυροδέματος, αλλά και ο λόγος που, ενώ μειώθηκε η ποσότητα αυτή, τελικά προέκυψε επαύξηση του κόστους κατασκευής κατά 16.750,00 ευρώ, περίπου.

8.4. Επιπλέον, σχετικά με τη μεταβολή της απόστασης μεταφοράς των προϊόντων εκσκαφής από τα 20km στα 42km, δεν προκύπτει ότι η ανάγκη των πρόσθετων δαπανών μεταφοράς κατέστη αναγκαία για τον λόγο ότι διαφοροποιήθηκαν οι αποστάσεις μεταφορών που είχαν ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη των Τευχών Δημοπράτησης. Και τούτο διότι, από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει ότι στην, προβλεπόμενη από την εγκριθείσα το Δεκέμβριο του 2018 οριστική μελέτη του έργου, μέση απόσταση των 20km χλμ. για τη μεταφορά των ως άνω υλικών έχει ληφθεί υπόψη κάποιος συγκεκριμένος εν λειτουργία χώρος υποδοχής προϊόντων εκσκαφής, δεδομένου ότι

τέτοιος χώρος δεν προσδιορίζεται ούτε στη διακήρυξη, ούτε στη μελέτη του έργου. Ως εκ τούτου, δεν προκύπτει με βάση ποια πραγματικά δεδομένα η Περιφέρεια Θεσσαλίας υπολόγισε, κατά τη δημοπράτηση του έργου, το κόστος μεταφοράς των ως άνω υλικών, ώστε να ερευνηθεί αν αυτά πράγματι στην συνέχεια ανατράπηκαν, λόγω απροβλέπτων περιστάσεων (Ε.Σ. VI Τμ. 1343/2017). Τουναντίον, στο άρθρο 2.Β. της Συγγραφής υποχρεώσεων προβλέπεται ότι τα τελικώς μη αξιοποιήσιμα προϊόντα θα συγκεντρώνονται και θα προωθούνται προς οριστική απόθεση, με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του αναδόχου, ενώ δεν προβλέπεται αξίωση του αναδόχου για πληρωμή αποζημίωσης για τη διεξαγωγή της μεταφοράς αυτής. Επιπλέον, ο ανάδοχος, κατά τον χρόνο διαμόρφωσης της προσφοράς του όφειλε να γνωρίζει ότι δεν υπήρχε χώρος απόθεσης άχρηστων υλικών εντός της προσδιορισθείσας απόστασης των 20km από την περιοχή εκτέλεσης του έργου και, ως εκ τούτου, να προτείνει εναλλακτικές προτάσεις ως προς τους χώρους απόθεσης των υλικών αυτών. Κατά συνέπεια, η ανάγκη εκτέλεσης πρόσθετου μεταφορικού έργου οφείλεται σε παραλείψεις της αρχικής μελέτης του έργου και (κατά το ελεγχόμενο μέρος των 750.000,00ton*km) δεν συνδέεται με απρόβλεπτες περιστάσεις που δικαιολογούν τη σύναψη της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης (Ε.Σ. VI Τμ. 27/2017).

8.5. Τέλος, σχετικά με τον υπολογισμό το πρώτον, στη Ν.Τ.4 του 1^{ου} Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε., του κόστους υποδοχής των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφής σε μονάδες υποδοχής ΑΕΚΚ και την ένταξη της σχετικής δαπάνης σε εκείνες της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης, θα πρέπει να επισημανθεί, ως εκτέθηκε ανωτέρω υπό τη σκέψη 6, ότι η αναθέτουσα αρχή δεν συμπεριέλαβε στο τιμολόγιο της μελέτης το σχετικό κόστος υποδοχής, ενώ παράλληλα δεν προέβλεψε στα λοιπά συμβατικά τεύχη (συγγραφή υποχρεώσεων κ.λπ.) διαδικασία εκτίμησης του κόστους, ούτε προσδιόρισε ρητά τον βαρυνόμενο για την καταβολή του, καίτοι ήταν σαφής η υποχρέωσή της, που απορρέει τόσο από τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους όσο και τη νομοθεσία περί ΑΕΚΚ, να μεριμνήσει τόσο η ίδια όσο και ο αναδειχθείς ανάδοχος κατασκευής του έργου, ώστε τα πλεονάζοντα προϊόντα εκσκαφών να απορριφθούν σε κατάλληλους χώρους. Καθώς δε τα συμβατικά αυτά τεύχη αποτελούν τη βάση επί της οποίας υπολογίστηκε ο προϋπολογισμός του έργου, αλλά και διαμορφώθηκε η προσφορά των συμμετεχόντων στη διαγωνιστική διαδικασία, η ως άνω δαπάνη δεν είναι δυνατόν, στο πλαίσιο της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, να υπολογιστεί το πρώτον εκ των υστέρων (μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού και κατά την εκτέλεση του έργου), σε βάρος των πιστώσεων του έργου, μέσω της σύναψης συμπληρωματικής

σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση δεν συντρέχουν εν προκειμένω απρόβλεπτες περιστάσεις που να επιβάλουν τη συγκεκριμένη μεταβολή, καθώς η κάλυψη του κόστους υποδοχής των πλεοναζόντων υλικών έπρεπε αφενός, με την επίδειξη της δέουσας επιμέλειας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, να προσδιοριστεί με σαφήνεια στα συμβατικά τεύχη, αφετέρου να είχε συνυπολογιστεί από τον ανάδοχο του έργου κατά την κατάρτιση της προσφοράς του και την εκτίμηση των παραμέτρων του έργου (ήτοι τον τόπο, το είδος και την ποσότητα των χωματουργικών εργασιών, από τις οποίες επρόκειτο να προέλθουν τα απόβλητα των εκσκαφών, και την αποτύπωση ενδεικτικά σημείων εναπόθεσης αποβλήτων στην ευρύτερη περιοχή του έργου), λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία του από παρόμοια έργα και αναλαμβάνοντας τον οικείο επιχειρηματικό κίνδυνο. Αβασίμως προβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή, ως αιτία της παράλειψής της να καθορίσει τους όρους διαχείρισης των πλεοναζόντων προϊόντων των εκσκαφών, η ασάφεια του νομοθετικού πλαισίου για την αναγκαιότητα και το συνυπολογισμό του κόστους υποδοχής και ανακύκλωσης των προϊόντων εκσκαφών και καθαιρέσεων, καθώς, όπως προεκτέθηκε, οι σχετικές υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής και του αναδόχου προσδιορίζονται με σαφήνεια, τόσο από την 36259/1757/Ε103/2010 Κ.Υ.Α. (σκέψη 6), όσο και από τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους του έργου (σκέψη 7.3), ενώ, επιπροσθέτως, οι μεταγενέστερες καταγγελίες δικαιούχων των μονάδων ΑΕΚΚ δεν συνιστούν απρόβλεπτα περιστατικά που επιβάλλουν και δικαιολογούν την ανάγκη υπολογισμού το πρώτον και κάλυψης του σχετικού κόστους σε βάρος των πιστώσεων του έργου.

9. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος προς έλεγχο σχεδίου συμπληρωματικής σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς

Κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ Τ.Κ. ΟΜΟΛΙΟΥ».

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜΟΥ